

ಲೂ ನಾನು ಬಿಲ್ಲವನು. ಅತ್ತಿಬೆರೆ ಮತ್ತು ಸರ್ಜಾ ಪುರ ಈ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ನಾನು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪ್ರಚಾರಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಯಾರೂ ಬೆಂಬಲ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅಂಥಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವಾಣ್ ದೇವರ ಕೊಂಡಪ್ಪನವರು ಅತ್ತಿಬೆರೆಗೆ ಬಂದು ನನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಸೇರಿ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಂಬಲ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ, ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ತಿರುಗಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ನೀತಿ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದರು, ನನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಬಂದು. ಇವರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಒದ್ಬಾವಂತರಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಆರಿತು ನುರಿತವರಾಗಿದ್ದರು. ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿ ಸಾಹಸವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಅನೇಕರನ್ನು ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಶ್ರೀವಾಣ್ ಚೆಂಗಲರಾಯರೆಡ್ಡಿಯವರು, ಶ್ರೀವಾಣ್ ಕೆ. ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರು ಮತ್ತು ನಾವೆಲ್ಲ ಅನೇಕರೂ ಹೋದಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ಜನರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕೊಟ್ಟು ಸಾವಿರಾರು ಜನರು ಕೊಡುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಗಾಡಿ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿ ಉತ್ಸವ ಮಾಡಿದಾಗ, ಕೆಲವರು ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪಗೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು, ಅವರನ್ನು ಎದರಿಸಿದರು. ನಾನು ಮಾಡುವುದು ನ್ಯಾಯಧರ್ಮ; ರಾಜಕೀಯ ಹೋರಾಟ ತಪ್ಪಲ್ಲ, ಸತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ, ಸತ್ಯವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಕೆಲವರು ಮುಂದೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ನಾನೇ ನೊಗವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಗಾಡಿ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅಂಥಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಕಣ್ಣು ರೆಯಾಗಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸಂಕಟವಾಗುತ್ತಿದೆ. ದೇವರು ಅವರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಿ ಮತ್ತು ಈ ಅಪಾರ ದುಃಖವನ್ನು ಸಹಿಸಲಿ ಅವರ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕರುಣಿಸಲೆಂದು ಜಗದೀಶ್ವರನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ವಿ. ರಾಮರಾವ್ (ತುಮಕೂರು).— ಸ್ವಾಮಿ, ದಿವಂಗತರಾದ ದೇವರಕೊಂಡಪ್ಪನವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿರುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗದೆ ಉಳಿದಿರುವ ಒಂದೇ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಲು ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ. 1942ನೆಯ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ನಾವೆಲ್ಲ ಕಾರಾಗೃಹವಾಸ ದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜೈಲಿನ ಕೆಲವು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಆಚಾರ್ತೆಯಿಂದ ರಾಶಿ ಧಾರ್ಜಾಯಿತು. ಆ ದಿವಸ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಆರು ಘಂಟೆಯಾಗಿತ್ತು. ದೇವರ ಕೊಂಡಪ್ಪನವರು ನೀರಿನ ತೊಟ್ಟಿಯ ಬಳಿ ಆಗ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ನೋಡಿದ್ದವರಿಗಿಂತ ಗೊತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆ ಅವರು ಗರಡಿನಾಥನೆ ಮಾಡಿ ಒಳ್ಳೆಯ ದೇಹ ದಾರ್ಢ್ಯ ತಡೆದಿದ್ದರು. ಗಲಭೆ ನಡೆದ ಜಾಗಕ್ಕೂ ಅವರು ಸ್ನಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಜಾಗಕ್ಕೂ ನುಮಾರು ಒಂದು ಒಂದೂವರೆ ಫಾರ್ಲಿಂಗ್ ದೂರವಿತ್ತು. ಅವರ ಮೇಲೆ ಏನೂ ಅಸಮಾಧಾನವಿತ್ತೋ ಏನೋ, ಆ ಗಲಭೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಬಂದು ಸ್ನಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ದೇವರ ಕೊಂಡಪ್ಪನವರ ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲೆ ದೊಣ್ಣೆಯಿಂದ ಎರಡು ಬಲವಾದ ಏಟುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ನನ್ನಂಥವನಿಗೆ ಅಂಥಾ ಏಟು ಬಿದ್ದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಸತ್ತೇ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ಈ ಲೌಡ್ ಸ್ಪೀಕರಿನ ಕಂಬ ದಷ್ಟು ದಪ್ಪ ಬಾಸುಂಡೆ ಅವರ ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲೆ ಊದಿ ಕೊಂಡು ಒಂದೆರಡು ದಿವಸಗಳವರೆಗೂ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೂ ಕೂಡ ದೇವರಕೊಂಡಪ್ಪನವರು ತಮಗಾದ ನೋವನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳ

ಲಿಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬದ್ಧ ಏಟಾಗಿ ಮರುಗುತ್ತಾ ಅವರ ಸಮಾಧಾನವು ದಕ್ಕಿ, ಅವರ ಶುಶ್ರೂಷೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದರು. ಅವರು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದವರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಅಷ್ಟೇ ದೇಹ ದಾರ್ಢ್ಯ ಮನೋ ದಾರ್ಢ್ಯ ಉಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಕಂಡರೂ ಅದನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂಥ ಧೀರರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ನಾವು ಎಷ್ಟು ಸಂಕಟಕ್ಕೂ ಸಾಲದು. ಅವರು ತಮ್ಮ ನೆನಪಿನವನ್ನು ಬಡತನದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥಾ ನಿರ್ವಾಣ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದವರನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡು ಕಣ್ಣೀರಿಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಈ ಸಭೆಯ ಅನುತಾಪವನ್ನು ಅವರ ಕುಟುಂಬದವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಭೆಯ ಪರವಾಗಿ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ದಿವಂಗತ ದೇವರ ಕೊಂಡಪ್ಪನವರು ಅಪಾರವಾದ ದೇಶ ಮತ್ತು ದೇಶದ ಜನತೆಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೀರ್ತಿ ಶೇಷರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಅವರು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಚಿರಸ್ಮರಣೀಯರು. ಸಭೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಈ ಸಂತಾಪ ಸೂಚನೆಯಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಭಾಗಿಯಾಗಿ ದ್ದೇನೆ. ಅವರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಜಗದೀಶ್ವರನು ಶಾಂತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಲೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗೌರವ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಭೆ ಎದ್ದು ನಿಂತು ಎರಡು ನಿಮಿಷಗಳಕಾಲ ಮೌನದಿಂದಿರಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತೇನೆ.

(ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಎದ್ದು ನಿಂತು, ಎರಡು ನಿಮಿಷಗಳ ಕಾಲ ಮೌನದಿಂದಿದ್ದು ದಿವಂಗತರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಗೌರವವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದರು.)

Change in the Programme of Business.

Sri K. HANUMANTHAIYA (Chief Minister)—Sir, may I place a request before you and the House? In the agenda for the session, 21st is earmarked for Voting of Demands for Supplementary Grants and the next day for the debate on Food Situation and consideration of Levy System. The main problem that has to be discussed during this session is about the food policy. Government, in fact, are eagerly awaiting the opinions and the suggestions that are to be made on the floor of the House. I was very anxious to consult every party in this House so that the Government might be in a position to evolve a satisfactory system of procurement or levy or whatever is its name. I therefore request that this urgent question may be taken up tomorrow for discussion and the subject allotted for tomorrow be transferred to the day allotted for food debate.

Mr. SPEAKER.—I think the House has no objection; it may be done.

Hon'ble Members.—Yes.

Sri J. MOHAMED IMAM (Jagalur).—I want to know if the Government can give us any note on the food situation or what they intend doing. If they have any proposals.....

Mr. SPEAKER.—Before this evening or tomorrow evening?

Sri J. MOHAMED IMAM.—Possibly before this evening. We may know on which line to proceed.

Sri K. HANUMANTHAIYA.—We have no set proposals and we have no set opinion. All that we are anxious to do is to gather the consensus of opinion here and implement that opinion. That is the earnestness with which I am approaching this question. A simple statement of fact may be made by the Hon'ble Food Minister tomorrow and in the light of those facts, Hon'ble Members are free to discuss. I thought that it would not be quite appropriate to come with a definite proposal or policy and compel the House with what is called 'party discipline' or 'brute majority', as very often they say. Therefore in order to welcome whatever suggestions Hon'ble Members may give, I have left the question open and free for discussion.

Sri J. MOHAMED IMAM.—The Hon'ble Chief Minister has announced once or twice that Government are seriously contemplating to introduce the levy system and they appointed a Committee also to examine this question. Perhaps this will be an important question which will come up for discussion. It will greatly facilitate our work if the Government will give us a copy of the report of that Committee and what their recommendations are. If possible whatever the Hon'ble Food Minister is going to state tomorrow, some of those proposals may be given to us, because we can concentrate on those points and offer our views instead of going at random and offering unnecessary and uncalled for views. That is why I said that if they can give us the recommendations of the Committee regarding the levy system and also what the proposals of the Government are, we will concentrate our attention on that important issue and we will be in a position to offer our views.

Sri K. HANUMANTHAIYA.—I have already stated that we have no scheme for placing before the House. May be that a private Committee was appointed and they have considered the question. What they have done will also be stated by the Hon'ble Minister for Food tomorrow. There is nothing for us to print and circulate so far as the House is concerned. As I said, we may consider the question impartially and dispassionately, with no pre-possessed views either on the part of Government or anybody.

Mr. SPEAKER.—In the reply to Question No. 175. There is a reference to a report of a Committee. That may be distributed.

Sri K. HANUMANTHAIYA.—Very well.

Mr. SPEAKER.—Excepting that, it is clear that there will be no notes to circulate and no motion, but a statement will be made by the concerned Minister at the very outset.

Sri J. MOHAMED IMAM.—Thank you very much.

Rules of Procedure and Conduct of Business in the Legislative Assembly.

Presentation of Report.

Sri R. CHANNIGARAMIAH (Korata-gere—Madhugiri—Scheduled Castes).—Sir, I present the report of the Special Committee on the Rules of Procedure. Copies have already been distributed to Hon'ble Members.

Motion to consider.

Sri R. CHANNIGARAMIAH.—I move :

“That the amendments to the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Legislative Assembly, as reported by the Special Committee, be taken into consideration.”

In this connection, I beg to say only a few words. The Special Committee have not made any vital alterations in the Rules of Procedure excepting some verbal changes. I hope the report has been circulated to Hon'ble Members and they are in possession of the